

Sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö 16/1995 vp

Hallituksen esitys laiksi sairausvakuutuslain muuttamisesta

Eduskunta on 26 päivänä syyskuuta 1995 lähettänyt sosiaali- ja terveysvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen 104/1995 vp laiksi sairausvakuutuslain muuttamisesta.

Asian johdosta ovat valiokunnassa olleet kuultavina nuorempi hallitussihteeri Pekka Humalto sosiaali- ja terveysministeriöstä, asiantuntijahammaslääkäri Leena Tiainen kansaneläkelaitoksesta, erityisasiantuntija Sinikka Huhtala Suomen Kuntaliitosta, toiminnanjohtaja Atila Samaletdin Suomen Hammaslääkäriliitosta, asiantuntijalääkäri Kari Kaukinen Teollisuuden ja Työnantajain Keskusliitosta, asiamies Juha Pekka Suutarinen Palvelutyönantajista, tutkussihteeri Aarne Lehtonen Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestöstä, asiamies Riitta Työläjärvi Toimihenkilökeskusjärjestö STTK:sta, lakimies Markku Kojo Akavasta ja jaostopäällikkö Kaarina Knuuti Maa- ja metsätaloustuotajain Keskusliitosta.

Hallituksen esitys

Hallituksen esityksessä ehdotetaan luovuttavaksi aikuisväestön järjestelmällisen hammashuollon korvaamisen toteuttamisesta vuoden 1996 alusta. Vuonna 1956 tai sen jälkeen syntyneillä vakuutetuilla jatkuisi oikeus hammashuollon korvauksen saamiseen. Korvausta alennettaisiin kuitenkin ehkäisevässä hoidossa 90 prosentista 75 prosenttiin vahvistetun taksan määräästä. Muusta hoidosta korvaus pysytettäisiin 60 prosenttina vahvistetun taksan mukaisesta määrästä eikä proteettista hoitoa tai oikomishoitoa edelleenkaan korvattaisi. Rintamaveteraanien erillinen hammashuoltojärjestelmä säilytettäisiin, ja muulla aikuisväestöllä oikeus hammas- huollon korvauksiin riippuisi siitä, onko annettu hoito ollut muun sairauden kuin hammassairauden parantamiseksi välttämätöntä.

Hammashuoltouudistuksen toteuttamisesta

luopuminen säästäisi sairausvakuutusrahaston menoja arviolta 370 miljoonaa markkaa vuodessa. Tutkimuksen ja ehkäisevän hoidon korvaustason alentaminen säästäisi sairausvakuutusrahaston menoja noin 10 miljoonaa markkaa. Esitys liittyy valtion vuoden 1996 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä. Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 1996 alusta.

Valiokunnan kannanotot

Suun terveys on tärkeä osa ihmisen kokonais- terveyttä. Suun sairaudet saattavat hoitamattomina aiheuttaa merkittäviä sairaan- ja terveydenhoidon lisäkustannuksia, ja toisaalta muut sairaudet saattavat aiheuttaa tai pahentaa suun alueen sairauksia. Esimerkkinä mainittakoon eräiden mielenterveyden hoitoon käytettyjen lääkkeiden vaikutus suun terveyteen. Koko väestöön kohdistuvana vain jälkimmäisiä hoidetaan siten, että kustannuksia korvataan sairausvakuutusjärjestelmästä.

Valiokunnan saaman tiedon mukaan nykyisin noin 30 prosenttia aikuisväestöstä saa hammas- huollon palveluja terveyskeskuksista muun osan turvautuessa yksityissektoriin. Sairausvakuutuksesta korvataan vuonna 1956 ja sen jälkeen syntyneille vakuutetuille hammashuollon kustannuksia. Rintamaveteraaneilla sekä eräillä erityisryhmillä on lisäksi oikeus saada korvausta hammashuollon kustannuksiin. Nykyinen hammashuollon korvauksen kattavuus ei ole tyydyttävä. Nyt hallituksen esityksessä kumottavaksi ehdotettu lainsäädäntö säädettiin aikanaan vastaamaan osittain sairauskustannusten verovähennysoikeutta, ja sillä luotiin halukkuutta suun ja hampaiden hoitamiseen ja ehkäistiin tilanne, jossa hoitajalla ja hoidettavalla oli taloudellista intressiä maksun jättämiseen harmaan talouden piiriin. Tilastojen mukaan on hammashuollon

kustannusten korvaamiseen käytetyn toimeentulotuen määrä noussut nopeasti.

Edellä esitetyistä syistä valiokunta pitää tärkeänä, että hallitus pikaisesti selvittää hammashuollon uudelleenjärjestämisen maassamme. Voimavaroja uudelleen suuntaamalla, niiden käyttöä järjeistämällä ja muun muassa koneiden ja laitteiden käyttöä tehostamalla voitaneen saada lisää voimavaroja hammashuoltoon, jolloin vastaavasti sairausvakuutuksesta maksettavien korvausten määrä alenee. Lisäksi sairausvakuutuksen korvausmeno voidaan asettaa valtion taloudellisen kantokyvyn kannalta tarkoituksenmukaiseksi.

Valiokunta esittää hallituksen esityksen hylättäväksi muutoin, paitsi että 7 §:n mukainen ehkäisevän hoidon korvaustason alentaminen 90 prosentista 75 prosenttiin toteutetaan. Tästä huolimatta ehkäisevän hoidon korvaustaso säilyy vielä korjaavan hoidon 60 prosentin tasoa korkeampana. Samalla hammashuoltouudistusta ehdotetaan lykättäväksi edelleen yhdellä vuodelle. Vuoden kuluessa hallituksen tulee selvittää hammashuollon taloudellinen ja tarkoituksen-

mukainen järjestäminen kansanterveyden edistämiseksi.

Valiokunta edellyttää, että hallitus tekee vuoden 1997 talousarvioesitykseen liittyen ehdotuksen aikuisväestön hammashuollon järjestämisestä, sitä koskevasta korvaus- ja maksujärjestelmästä sekä uudistuksen toteuttamisaikataulusta. Ehdotuksen valmistelussa on otettava huomioon kuntien hammashuoltopalvelujen tehostamismahdollisuus ja eri ikäluokkien tasapuolinen kohtelu sekä kiinnitettävä huomiota niihin ryhmiin, joiden terveyden ylläpitämiselle hampaiston kunnolla on erityistä merkitystä.

Edellä esitetyn perusteella sosiaali- ja terveysvaliokunta kunnioittavasti ehdottaa,

että hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus hyväksyttäisiin näin kuuluvana ja

että hyväksyttäisiin näin kuuluva toinen lakiehdotus:

1.

Laki

sairausvakuutuslain 7 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 4 päivänä heinäkuuta 1963 annetun sairausvakuutuslain (364/63) (poist.) 7 §, sellaisena kuin se on 30 päivänä joulukuuta 1991 annetussa laissa (1714/91) (poist.) seuraavasti:

5 ja 5 b §
(Poist.)

7 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

Voimaantulosäännös

(1 mom. kuten hallituksen esityksessä)

Sovellettaessa tämän lain 7 §:ää hammaslääkärin 5 b §:n 1 momentissa tarkoitettusta hoidosta perimään palkkioon noudatetaan 31 päivään joulukuuta 1996 5 b §:n 1 momentin johdantokappaleita ja 1 kohtaa sellaisina kuin ne ovat sairausvakuutuslain muuttamisesta 30 päivänä joulukuuta 1991 annetun lain (1714/91) voimaan tullessa. (Uusi)

2.

Laki

aikuisten järjestelmällisen hammashuollon toimeenpanon siirtämisestä

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Sen estämättä, mitä sairausvakuutuslain muuttamisesta 30 päivänä joulukuuta 1991 annetun lain

(1714/91) voimaantulosäännöksen 1 momentissa on sanottu lain 5 §:n 2 momentin ja 5 b §:n 1 momentin johdantokappaleen ja 1 kohdan sovelta-

misesta, sovelletaan sanottuja lainkohtia sellaisina kuin ne ovat mainitun sairausvakuutuslain muuttamisesta annetun lain voimaan tullessa 31 päivään joulukuuta 1996.

2 §

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1996. Sitä sovelletaan 31 päivään joulukuuta 1996.

Helsingissä 10 päivänä marraskuuta 1995

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Skinnari, varapuheenjohtaja Perho, jäsenet Huotari, Hyssälä,

Kuoppa, Lämsä, Manninen, M. Pietikäinen (osittain), Rask, Vehkaoja ja Viljamaa sekä varajäsenet Alaranta, Löf ja A. Ojala.

Vastalause

Korkeatasoisella ehkäisevällä hoidolla ja tutkimuksella on saavutettu Suomessa huomattavan hyviä tuloksia lasten ja nuorten terveydenhuollon alueella. On myös osoitettu, että ehkäisevän hoidon piirissä olevien vuosittaiset hammashoidon kustannukset ovat jopa alentuneet. Tämä on merkinnyt kansantaloudellisia säästöjä. Ehkäisevä työ on mahdollistanut, että fluorin ja suomalaisen keksinnön ksylitolin laajamittainen käyttö on tullut hyväksytyksi väestötasolla.

Keskustan ryhmä katsoo, että kansanterveyden ja kansantalouden kannalta ei ole mielekästä laskea ehkäisevän hoidon korvausprosenttia 90 %:sta 75 %:iin. Siitä ei syntyisi säästöä pitkällä tähtäyksellä, pikemminkin päinvastoin. Katsonne, että ehkäisevään työhön, valistukseen ja tarkastukseen on panostettava voimallisesti myös vanhempien ikäluokkien osalta.

Jos valtiontaloudellinen tila vaatii muutamien miljoonien säästöjä tältä osin, ne on siinä tapauksessa harkittava otettavaksi korjaavan hoidon osalta alentamalla hieman vastaavaa korvausprosenttia.

Helsingissä 10 päivänä marraskuuta 1995

Liisa Hyssälä

Hannes Manninen

Eero Lämsä

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että ensimmäisen lakiehdotuksen 7 § hyväksyttäisiin näin kuuluvana:

7 §

Lääkärin perimästä palkkiosta korvataan 60 prosenttia tai, jos peritty palkkio on suurempi kuin noudatettavaksi vahvistettu taksa edellyttäen, 60 prosenttia taksan mukaisesta määrästä.

Hammaslääkärin perimästä 1 momentin mukaisesta palkkiosta korvausprosentti on 55.

Palkkiosta, jonka lääkäri tai hammaslääkäri on perinyt suorittamastaan laboratorio- tai röntgentutkimuksesta, suoritetaan korvaus kuitenkin 8 §:n 1 momentin mukaisesti. Hammaslääkärin 5 b §:n 1 momentissa tarkoitettusta suun ja hampaiden tutkimuksesta sekä ehkäisevästä hoidosta perimästä palkkiosta korvataan 90 prosenttia tai, jos peritty palkkio on suurempi kuin noudatettava taksa edellyttää, 90 prosenttia taksan mukaisesta määrästä.

